

— Μὴ τὴν βάλῃς νηστεία. . . .

* *

Εἶπε, ἀναστέναξε, ἐσταύρωσε τὰ χέρια, ἔγυρε τὸ κεφάλι στὰ στήθια
κι' ἐκάρφωσε ἀκούνητα μάτια. . . . ποῦ; αὐτὸς μόνάχα εἶξερε.

Δὲν ἔβλεπε τίποτε κι' ἔβλεπε πολλά.

Ἄχ! τί μᾶς χρειάζεται αὐτὸ τὸ θυμητικό; Δὲ μποροῦσε τάχα νὰ
λείπη; Γέλας; σοῦ παρουσιάζει κάθε δυστυχισμένη σου ἐνθύμησι γιὰ
νὰ ποτίσῃ τὸ γέλοιο σου μὲ πίκρα, γιὰ νὰ σὲ φέρῃ σὲ θέσι νὰ αἰστώ-
νεσαι βάρος στὴ συνείδησι γιὰτὶ γέλασες.

Προσπαθεῖς ἀπατῶντας τὸν ἑαυτὸ σου νὰ παραδεχτῆς τὸν πόνος σου
ὑποφερτό; καθὼς ὁ δαίμονας βάζει στὸ νοῦ τοῦ καλόγερου τᾶπρεπα γιὰ
νὰ τὸν σκανταλίση, σοῦ παρουσιάζει κάθε εὐτυχισμένη σου ἐνθύμησι,
γιὰ νὰ σοῦ δώσῃ νὰ κατκλάβῃς ὅτι ὁ πόνος σου εἶνε ἀνυπόφορος.

Διώχνεις τὴ σκέψι, προσπαθεῖς νὰ σκαπύσῃς κάθε πάλῃ ἐνθύμησι
μὲ τὴ λησμονιά. . . . Τοῦ κακοῦ! αὐτὴ ξεφουτρώνει σὲν δαίμονας ὀλο-
ζώντανῃ μπροστά σου.

Ἄνδρέας Μαρούλης

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΛΑΤΙΑΝΟΣ

Δὲν εἶχε συμπληρωθῆ ἔτος ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάν-
νου Ρωμανοῦ, καὶ ἄλλον υἱὸν τῆς πολυτίμων ἐμελλε νὰ θρηνηθῇ ἢ Κέρ-
κυρα προῶρως θανόντα, τὸν Ἀντώνιον Παλατιανόν, φίλον καὶ συνομή-
λικον ἐκείνου, πολίτην οὐτινος ὁ ἀθόρυβος ἀλλ' ἐνεργὸς βίος δὲν πρέπει
νὰ μείνῃ ἀμνημόνευτος.

Ἐξ ἐγκρίτου Κερκυραϊκοῦ οἴκου ὁ Ἀντώνιος Παλατιανὸς ἐγεννήθη
τῇ 21 Φεβρουαρίου 1833¹ τρίτος τῶν ἐπιζώντων δύο ἀδελφῶν Γεωργίου
καὶ Νικολάου, ἐν τρυφερᾷ δὲ ἡλικίᾳ, ἀπολέσας τὸν ἀγαθὸν πατέρα
του Κωνσταντῖνον, ἀνετράφη ὑπὸ τὴν ἐπιμελῆ ἐπιστασίαν τῆς ἐναρέτου
νεαρᾶς μητρὸς Αἰκατερίνης τῆς γένος Πετρετῆ, καὶ ἀφοῦ διήνυσε τὰ
προκαταρκτικὰ μαθήματα ἐν τῇ πατρίδι, μετέβη ἔτι νεώτατος εἰς Ἰ-
ταλίαν τῷ 1852, καὶ ἐκεῖ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Πίζης, ἐπιδοθεὶς
μετὰ ζήλου εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἰατρικῆς, ἀπέκτησε τὸ διδασκαρικὸν
δίπλωμα ἰατροχειρουργοῦ τῇ 12/30 Ἰουνίου 1857.

Μετὰ τὰς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς ἔμενεν εἰσέτι ἐν Τοσκάνῃ, ἀσχό-

¹ Τὸ βαπτιστικὸν ὑπὸ χρονολογίαν 30 Ἀπριλίου φέρει ὅτι ἦτο τὸ βρέφος ἡμε-
ρῶν 69.

λούμενος ἐπὶ διείτιαν εἰς τὴν κλινικὴν, ὅπως λάβῃ τὸ δικαίωμα τοῦ μετέρχεσθαι τὴν εὐεργετικὴν τοῦ ἐπιστήμην ἐν Ἰταλίᾳ. Ἐν τούτοις κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ ἔτους 1859, τὴν Τοσκάνην καὶ τὰς ἄλλας ἰταλικὰς χώρας σφοδρότερον συνεκίνει καὶ συνετάραττεν ἡ προσδοκία τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος, πρὸς ὃν δεξιῶς καὶ θαρραλέως ἐξωπλιζέτο ἡ Σαρδικὴ Βασιλεία, ἰσχυρὸν κατὰ τῆς Αὐστρίας σύμμαχον ἔχουσα τὸν Γάλλον Αὐτοκράτορα. Διηγέρθη τότε καὶ εἰς τὸν νεαρὸν Ἑλληνα Ἀσκληπιάδην ἡ γενναῖος πόθος τοῦ ν' ἀποδώσῃ ἐμπράκτως εἰς τὴν Ἰταλίαν τὴν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα συνδρομὴν τῶν τέκνων αὐτῆς. Διὸ μεταβὰς εἰς Ταυρίνον κατετάσσετο εἰς τὸν Σαρδικὸν στρατὸν τὸν μετὰ τοῦ Γαλλικοῦ ἐλαύνοντα εἰς Λομβαρδίαν, διορισθεὶς ἀκόλουθος ἰατρὸς τῆ 20 Ἰουνίου/2 Ἰουλίου 1859. Ταχέως δὲ ἠττηθέντων τῶν Αὐστριακῶν ἐν Μαγέντη καὶ Σολφερίνω, ἐλευθερώσεως τῆς Λομβαρδίας, συνωμολογήθη ἡ ἐν Βιλλαφράγκα ἀνακωχὴ (τῆ 29 Ἰουνίου/11 Ἰουλίου) προοιμιάζουσα τῆς ἐν Ζυρίχῃ εἰρήνης (τῆ 29 Ὀκτωβρίου/10 Νοεμβρίου 1859), δι' ἧς ὁ Ναπολέων Γ' ἀφίστατο τοῦ πολέμου, ἀφίνων ἀσυμπλήρωτον τὸ ἀρχικὸν τοῦ πρόγραμμα περὶ ἐλευθερώσεως τῆς Ἰταλίας ἀπὸ τῶν Ἀλπεων μέχρι τοῦ Ἀδριατικοῦ. Ἐξηκολούθησαν δὲ μόνοι τὸν ἀγῶνά των οἱ Ἰταλοὶ, διὰ τῆς πανδήμου ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ ἐνώσεως ἐξεγέρσεως τοῦ λαοῦ τῆς μέσης καὶ τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας, καὶ τῆς ὑπὲρ αὐτῶν ἐπεμβάσεως τοῦ Σαρδικοῦ στρατοῦ.

Καὶ εἰς τὸ δεύτερον τοῦτο στάδιον τοῦ πολέμου εἰσῆλθεν ὁ Παλατιανὸς ἀπὸ τῆς 12/24 Μαΐου 1860, προβιβασθεὶς εἰς ἰατρὸν τάγματος, καὶ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Κιαλδίνην παρίστατο τῆ 6/18 Σεπτεμβρίου εἰς τὴν ἐν Καστελφιδάρδῳ θραῦσιν τοῦ Παπικοῦ ἀρχιστρατήγου Λαμορισιέρ, ἐν τῷ παρακειμένῳ Ἀγκῶνι, μετὰ δεκαήμερον κανονοβολισμὸν παραδιδόμενου. Ἀφοῦ οὕτως ἠλευθερώθησαν αἱ ἐπανεστατημέναι Παπικαὶ χῶραι, ὁ πόλεμος ἐξηπλώθη εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἰταλίαν, ὅπου ἡ πολιορκία καὶ ἡ ἄλωσις τῆς Γαέτας, τῆ 1/13 Φεβρουαρίου 1861, ἐσήμανον τὸ τέλος τῆς ἐν Νεαπόλει Βουρβωνικῆς βασιλείας. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ ἡμέτερος Παλατιανὸς ἐβραβεύθη διὰ τοῦ μεταλλίου τῆς Στρατιωτικῆς ἀνδρείας, διότι διεκρίθη κατὰ τὴν πολιορκίαν, ἐγκαρτερήσας ὑπὲρ τὰς εἴκοσιν ἡμέρας ἐν ταῖς πρώταις παραλλήλοις ἐκτεθειμένος εἰς τὸ ἐχθρικὸν πῦρ.

Οὕτως ἐντίμως διατρέξας ὅλον τὸν χρόνον τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερώσεως Ἰταλικοῦ πολέμου, ἦτο ὑπὸ τὰς σημαίας ὅτε ἰδρύθη τὸ Ἰταλικὸν Βασίλειον, ἀναγορευθέντος Βασιλέως τῆς Ἰταλίας τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουήλ, τῆ 14/26 Φεβρουαρίου 1861, ὑπὸ τῆς ἐν Ταυρίνω συνελθούσης

πρώτης τῷ ὄντι Ἰταλικῆς Βουλῆς. Ἠκολούθησε δὲ καὶ μετὰ ταῦτα τὸν Ἰταλικὸν στρατὸν εἰς Σικελίαν, ὅπου πολλοὺς κόπους καὶ κακουχίας ὑπέφερεν.

Εἶχεν ἐν τούτοις σημάνει καὶ διὰ τὴν Ἑπτάνησον ἡ ὄρα τῆς διὰ τοσοῦτων μακροχρονίων καὶ καρτερικῶν πολιτικῶν ἀγώνων παρουσιασθείσης ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως, ὅτε ὁ Ἀντώνιος Παλατιανὸς ἐπανήρχετο εἰς τὴν πατρίδα πλήρης ἐλπίδων εἰς τὰς νέας αὐτῆς τύχας ὡς καὶ εἰς τὸ λαμπρὸν μέλλον τοῦ ἔθνους. Ἀλλ' ἄμα ἐπάτησε τὸ ἐλληνικὸν ἔδαφος, κεντώμενος ὑπὸ τοῦ φιλοτίμου πόνου νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸν στρατὸν τοῦ ἔθνους του, καὶ ἀφικνεῖτο εἰς τὰς κλεινάς Ἀθήνας, ὁδυνηρὸν παρουσιάζετο ἐνώπιόν του θέαμα, ἡ ἐμφύλιος στάσις τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἰουνίου 1863. Βαθείως ἐλυπήθη ἡ φιλογενῆς του καρδία, ζῶσαν ὁμῶς καὶ ἀκράδαντον ἔσωζε τὴν πεποίθησιν ὅτι τὰ κακὰ θὰ παρέλθωσι καὶ τὰ ἐθνικὰ πράγματα θὰ διορθωθῶσι, καὶ δὲν ἐγκατέλειψε τὴν ιδέαν νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ ἔθνος του στρατιωτικῶς. Ἀλλὰ δὲν ἔμελλε νὰ τύχῃ τοῦ σκοπούμενου· διότι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, οὐδόλως λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰς παραγομένας ἐξαιρετικὰς περιστάσεις ἐκ τοῦ μεγάλου γεγονότος τῆς Ἐνώσεως, δὲν ἠξίωσε νὰ δεχθῇ ὑπὸ τὰς σημαίας τῆς Ἑλλάδος Ἑλληνας ἐξ Ἑπτάνησου τηροῦντας τὸν αὐτὸν βαθμὸν, ὃν ἔφερον εἰς τοὺς ξένους στρατοὺς ἐνθα ἦσαν βαθμολογημένοι πρὸ τῆς Ἐνώσεως. Καίτοι ὁμῶς τοιοῦτοτρόπως ἐκλείοντο εἰς αὐτὸν αἱ τάξεις τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ, ὁ Παλατιανός, ἀφοῦ καὶ ἡ ἰδιαιτέρα πατρίς του περιλαμβάνετο ἤδη ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, δὲν ἔκρινε πλέον δι' αὐτὸν ἀξιοπρεπὲς νὰ ὑπηρετῇ εἰς ξένον στρατὸν, καὶ διὰ τοῦτο, ἀφοῦ ἤδη ἀπὸ τῆς 29 Ἰουλίου/10 Αὐγούστου 1863 ἐπετύγχανε παρὰ τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως νὰ τεθῇ εἰς διαθεσιμότητα δι' οἰκογενειακοὺς λόγους, τῇ 9/21 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους παρῆρτεῖτο τῆς ἐν τῷ Ἰταλικῷ στρατῷ ὑπηρεσίας.

Ὁ Παλατιανός καὶ ἰδιωτεύων ἐν τῇ πατρίδι, ἔδειξε πάραυτα τὴν ἱκανότητα καὶ ἀρετὴν του ἐν τῇ πράξει τοῦ βίου, ὡς πολίτης καὶ ὡς ἰατρὸς ἐφελκύων τὴν γενικὴν ὑπόληψιν καὶ ἀγάπην. Ἐν τούτοις δὲ εἰς τὸ ἐν Γαέτα ἀπονεμηθὲν εἰς αὐτὸν μετάλλιον τῆς Στρατιωτικῆς ἀνδρείας ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις διὰ θεσπίσματος ἀπὸ 24 Ἰουνίου/6 Ἰουλίου 1865, προσέθετε τὰ μετάλλια τῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς Ἐνότητος τῆς Ἰταλίας διὰ τὰς ἐκστρατείας τῶν ἐτῶν 1860 καὶ 1861. Δὲν ἐβράδυνε δὲ ὁ Παλατιανός, ἂν καὶ ἰδιωτεύων ἐν ταῖς κόλποις τῆς οἰκογενείας του, νὰ δείξῃ φιλοτίμως τὴν πίστιν του εἰς τὸν Ἰταλικὸν ἀγῶνα, ὅτε ἐν ἔτει 1866 ἡ Ἰταλία συνταχθεῖσα μὲ ὠφέλιμον σύμμα-

χον τὴν Πρωσσίαν, ἔδραττε τὰ ὄπλα πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ Βενετικοῦ. Κηρυχθέντος τοῦ κατὰ τῆς Αὐστρίας πολέμου, ἐξεπλήρωσε τὸ καθήκον του ὡς ἐν ἀφέσει ἀξιωματικὸς τοῦ ἰταλικοῦ στρατοῦ, σπεύσας νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του καὶ νὰ δράμῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἀλλὰ μὲν ἀρξάμενος ὁ πόλεμος, ἐτελείωσε διὰ τῆς ἐν Σαδόβα καταπληκτικῆς νίκης τῶν Πρώσων, δι' ἧς ἡ Ἰταλία προσέλαβε καὶ τὸ Βενετικόν. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Παλατιανοῦ εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην τοῦ ἔτους 1866 ἐβεβαιώθη διὰ θεσπίσματος ἀπὸ 2/12 Ἀπριλίου 1867, μεθ' ὃ ἀνεδείχθη καὶ ἰππότης τοῦ Ἱστάματος τοῦ Στέμματος τῆς Ἰταλίας τῇ 24 Μαΐου/5 Ἰουνίου 1868.

Ὁ Παλατιανὸς μείνας ὀλίγιστον μόνον καιρὸν ἐν Ἰταλίᾳ, ἐπανῆλθεν εἰς Κέρκυραν, ὅπου κατὰ τὰ ἔτη 1867 καὶ 1868 ἔλαβε δραστήριον μέρος εἰς τὰς τότε πατριωτικὰς ἐνεργείας διὰ τὴν διοργάνωσιν τῆς Κερκυραϊκῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ ἰδίως εἰς τὸν λόχον τῶν πυροβολητῶν τὸν καταρτισθέντα ὑπὸ τοῦ πρώτου Δημάρχου Κερκυραίων Νικολάου Μάνεση καὶ ὑπὸ τοῦ τότε ἐν τῇ φρουρᾷ Κερκύρας ἀξίου λοχαγοῦ τοῦ Βασιλικοῦ Πυροβολικοῦ μακαρίτου Μιλτιάδου Λεβίδη. Ἀλλὰ ἡ ἐθνοφυλακὴ, ὡς πανταχοῦ ἀπεδείχθη, δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε θεσμὸς διαρκῆς ἐν τῇ νέα διοργανώσει τῶν στρατῶν ὥστε ταχέως διελύθη.

Ἐνδιαφερόντως ἐμελέτησε καὶ τὸ τότε ἐν Κερκύρᾳ ἐπασχολοῦν τὰ πνεύματα ἀγροτικὸν ζήτημα, περὶ οὗ ἐξέδωκε καὶ τινὰ διατριβὴν ὑπαγορευομένην ὑπὸ συνδιαλλακτικῶν καὶ μετριοπαθῶν προθέσεων καὶ ἐκφράζουσαν ἰδέας φιλελευθέρους. Ἐν τούτοις ἐκαλεῖτο πρὸς στιγμὴν καὶ εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, διοριζόμενος διευθυντῆς τοῦ Σωφρονιστηρίου Κερκύρας τῇ 25 Ἰουνίου 1868. Πλὴν ταχέως παρῆρτετο τῆς θέσεως, δώσας καὶ διὰ τῆς διαγωγῆς του ὡς δημοσίου ὑπαλλήλου ἄριστα δείγματα τῆς ἰκανότητος καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Ἀπολαύων ἤδη τῆς ὑπολήψεως καὶ τῆς ἀγάπης τῶν συμπολιτῶν του, ἐξελέγετο τέλος ἀντιπρόσωπος Κερκύρας εἰς τὴν ἐν ἔτει 1879 συνελθοῦσαν Ἑλληνικὴν Βουλὴν, καὶ ἐν ταύτῃ εὐθὺς διέπρεπεν, ἐμβριθῶς συζητήσας καὶ ἀγρεύσας ἰδίως ἐπὶ οικονομικῶν ζητημάτων. Ὡστε ἤλπισεν ἡ πατρίς ὅτι ἀπέκτησεν ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ σὺν τῷ ἐπιστήμονι καὶ πρακτικῷ ἰατρῷ καὶ ἄριστον πολιτευτὴν, ὅτε φεῦ! ἀπροσδοκῆτως προσέβαλεν αὐτὸν νόσος τῶν ὀφθαλμῶν ἐπίφοβος, δεινοῦσα ἔτι μᾶλλον τὴν ἐκ γενετῆς πάσχουσαν ὑγείαν του, κλονισθεῖσαν ἤδη ἐκ τῶν κακοπαθειῶν τῆς ἐν Ἰταλίᾳ στρατείας. Ἐπομένως ἀπατρέπετο τοῦ πολιτικοῦ σταδίου, ἀναγκαζόμενος νὰ φροντίζῃ καὶ μεριμνᾷ περὶ τῆς ἐπειγούσης θεραπείας πρὸς διάσωσιν τῆς δράσεως. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ κατὰ Νοέμβριον

1880 ἀπεδήμει καὶ αὐθις ἐπὶ ἑξαμηνίαν ὅπως συμβουλευθῆ φίλον ἰατρὸν ἐκ τῶν ἐξοχωτέρων ὀφθαλμολόγων τῆς Ἰταλίας, ὅπου καὶ εἰς ἐγχειρήσιν ὑπεβάλλετο, μεθ' ἧ καὶ ἄλλας ἐγχειρήσεις ὑφίστατο ἐν Παρισίοις, προστρέξας καὶ εἰς τοὺς ἐκεῖσε διαπρέποντας εἰδικούς νοσολόγους.

Ἀνεκόπτετο οὕτω καὶ τὸ φιλόανθρωπον ἔργον τοῦ πρακτικοῦ καὶ ἐπιστήμονος ἰατροῦ, εἰς ὃ ὁ Παλατιανὸς καλῶς εἶχε προχωρήσει, δυσκόλους θεραπείας ἐπιτυχῶν, ὡς προσφάτως μάλιστα σώσας ἐκ δεινοτάτης προσβολῆς περιπλόκου τυφοειδοῦς πυρετοῦ νέον αὐτοῦ συγγενῆ.

Περὶ τῆς δυσχερεστάτης ταύτης θεραπείας συνέγραψεν ἐπιστημονικὴν διατριβὴν, ἐκδοθεῖσαν τότε ἐν Κερκύρα ἰταλιστί, ἔπειτα δὲ ἑλληνιστί ἐν Ἀθήναις, ἐν τῷ Ἰατρικῷ περιοδικῷ «ὁ Γαληνός» καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν:

«Ἱστορικαὶ παρατηρήσεις καὶ σκέψεις τινές ἐπὶ περιπτώσεως ἀτακτικοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, ὃν παρηκολούθησε κακοήθης ἐλειογενῆς πυρετός μορφῆς παγετώδους, ὑπὸ Α. Παλατιανοῦ, ἰατροῦ, Βουλευτοῦ Κερκύρας. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ν. Γ. Πάσσαρη, 1880'.

Ἄλλ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ καθήματος τῆς ὁράσεως ὁ Ἀντώνιος Παλατιανὸς ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ ἐπιδιώξῃ τὸ ἔργον ἐκεῖνο, ὅπερ ἔμελλε νὰ εἶνε ὁ κυριώτερος φιλόανθρωπικός του σκοπός. Ἐπεδόθη εἰς τὴν βαθεῖαν μελέτην τῶν διαφόρων συστημάτων, ὅσα ἐφευρέθησαν διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τυφλῶν καὶ καρπὸς τῆς μελέτης ταύτης ὑπῆρξαν τὰ ἐν ἔτει 1882 ἐκτυπωθέντα δύο πονημάτια, τὸ μὲν ἐπιγραφόμενον «Τυφλοὶ καὶ κωφάλαλοι ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ Α. Παλατιανοῦ, πρώην Βουλευτοῦ ἐν Κερκύρα, ἐκ τοῦ τυπογραφείου «ὁ Κοραῆς» Ι. Νακαμούλη, 1882» τὸ δὲ «Δοκίμιον περὶ ἐφαρμογῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν τῆς ἀναγλυπτογραφίας Βράιλ πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν τυφλῶν ὑπὸ Α. Παλατιανοῦ. Ἐν Κερκύρα, ἐκ τοῦ τυπογραφείου «ὁ Κοραῆς» Ι. Νακαμούλη, 1882».

Μετὰ τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ πραγματείᾳ συντόμως ρηθέντα περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι καταστάσεως τῶν τυφλῶν καὶ τῶν κωφκλάλων καὶ ἐν γένει περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτῶν, τὸ δεύτερον τοῦτο πονημάτιον δεικνύει πληρέστατα τὸ σύστημα καὶ τὸν τρόπον τῆς ὑπὸ τῶν τυφλῶν διὰ τῆς ἀφῆς τῶν δακτύλων ἀναγνώσεως τοῦ ὑπὸ τοῦ περιδόξου Γάλλου Βράιλ (Braille) ἐπινοηθέντος ἀναγλύφου ἀλφαβήτου, ὅπερ ὁ ἡμέτερος Παλατιανός, μετὰ τὰς πρακτικὰς τοῦ μελέτας, κατώρθωσε

¹ Cenni storici e brevi considerazioni intorno un caso di febbre tifoidea a forma atassica susseguita da febbre miasmatica con caratteri perniciosi a forma algida. Corfù Tipi di G. Nacamuli. Editore, 1879.

νά ἐφαρμόσῃ ἐπιτυχέστατα εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὴν διδασκαλίαν αὐτοπροσώπως ἐπιχειρῶν.

Διὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτην, μετὰ τὰ ρηθέντα δύο πενημέτια ἐξέδωκεν ἐν Κερκύρα διὰ τῶν εἰδικῶν ἀναγλύφων χαρακτηρῶν τοῦ ἀλφάβητου Βράιλ βιβλία πρὸς ἀνάγνωσιν διὰ τοὺς τυφλοὺς, δηλαδὴ γραμματικὴν, ἀριθμητικὴν καὶ ἄλλα σχολιακὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ βιβλία, ἐν οἷς καὶ κείμενά τινα συγγραφέων, τὰ πάντα ἐκ τοῦ τυπογραφείου «Ὁ Κοραΐς». Ἐτελειοποίησε δὲ τὸ Ἀλφάβητον τοῦ Βράιλ, ἐπιπροσθέσας εἰς τὰ σημεῖα τῶν γραμμῶν, τὰ σημεῖα τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων.

Τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ Παλατιανοῦ, μεθ' ὧν συνεδέετο καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ διδασκαλία ἀομμάτου παιδός, τακτικῶς ἐπὶ ἔτη γενομένη, ἐγνώσθησαν καὶ ἐπληρέθησαν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἂν καὶ ἐν Ἑλλάδι ἔμειναν σχεδὸν ἀπαρατήρητα.

Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1883 ὁ Παλατιανὸς ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ προσκληθῇ, ἂν καὶ ξένος—καὶ ἦτο ὁ μόνος τοιοῦτος—εἰς τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ Ἐθνικὴν Σύνοδον τὴν ἀποτελουμένην ἐξ ἐπιστημόνων ἀσχολουμένων περὶ τὴν ἀνατροφὴν καὶ ἐκπαίδευσιν τῶν τυφλῶν. Μετὰ ταῦτα δὲ προσεκλήθη εἰς ἄλλην περὶ τῶν τυφλῶν σύνοδον ἐν Ἀμστελδοδάμῳ τῆς Ὀλλανδίας. Ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ κ. Φόρστερ, διευθυντὴς τοῦ ἐν Οὐόρκεστρίᾳ (Worcester) περιωνύμου ἐκπαιδευτηρίου τῶν τυφλῶν, ὅστις ἦλθεν εἰς συχνὴν μετὰ τοῦ Παλατιανοῦ ἀλληλογραφίαν, παρεδέχθη εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τῶν διὰ τοὺς τυφλοὺς ἑλληνικῶν βιβλίων τὴν ὑπὸ τούτου γενομένην τοῦ ἀλφάβητου τελειοποίησιν.

Ἐπειράθη πρὸς τούτοις ὁ Παλατιανὸς δι' ὀριστικωτέρου βήματος τὴν ἐν Ἑλλάδι ἰδρυσιν Σχολείου τῶν τυφλῶν¹.

Εἶχε περὶ τοὺς τότε χρόνους ἀνασυστηθῆ ἐν Κερκύρα ὑπὸ τὴν διηνηκῆ ἐπίτιμον προεδρείαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας ἢ Φιλελεθῶν Ἐταιρία «Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων» πρὸς περίθαλψιν τῶν πτωχῶν καὶ στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν τῶν ἀπόρων παιδῶν. Ἐν ἔτει 1884 ὁ Ἀντώνιος Παλατιανὸς, ἐκλεχθεὶς τακτικὸς ἀντιπρόεδρος τῆς κοινωφελοῦς ταύτης ἐταιρίας, ἦν διὰ τῆς ἀρίστης αὐτοῦ διευθύνσεως καὶ διαχειρίσεως κατέστησεν αὐτοσυντήρητον, ἀπέβλεψεν ἐτι μᾶλλον εἰς τὸν ἀνέκαθεν τελικὸν σκοπὸν τοῦ, τὴν ἰδρυσιν σχολῆς τῶν τυφλῶν. Ἀμέσως λοιπὸν παρὰ τῆ σχολῆς τῶν ἀπόρων παιδῶν ἐπεχείρησεν αὐτοπροσώπως τὴν διδασκαλίαν τοῦ μνησθέντος ἀομμάτου παιδός. Τὸν παῖδα δὲ τούτον

¹ Βιογραφικαὶ νύξεις περὶ Ἀντωνίου Παλατιανοῦ. Περιοδικὸν Foscolo, ἀριθ. 27 - 34. Δεσ. / 5 Ἰανουαρίου, 1888. Ἐν Κερκύρα. — Ἐφημερὶς «Φωνή», ἀριθ. 1203. 30 Ἰουνίου, 1888.

περί τὰ τέσσαρα ἔτη τοσοῦτον τελεσφόρως ἐδίδαξε τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφὴν, τὴν ἀριθμητικὴν καὶ ἄλλα στοιχειώδη μαθήματα, ὥστε μὴ ὑπάρχοντος πλέον τρόπου νὰ τύχη ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἐν Κερκύρα, διὰ τῶν ἐπιμόνων προσπαθειῶν του κατώρθωσε νὰ σταλῆ εἰς δόκιμον τῶν τυφλῶν ἐκπαιδευτήριον ἐν Νεαπόλει (1886) ὡς ὑπότροφος τοῦ Πετριδεῖου Κληροδοτήματος, πολὺ εἰς τοῦτο συντελέσαντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας Εὐσταθίου. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν, ἐν ᾧ ὁ εὐφυὴς παῖς, περὶ τετραετίαν ἐν Νεαπόλει μαθητεύων, προέκοπτεν εἰς τὰ γράμματα καὶ εἰς τὰς τέχνας, ὥστε ἠλπίζετο ὅτι ἐπιστρέφων εἰς τὴν πατρίδα τελειοδίδακτος μετ' ὀλίγα ἔτη, ἤθελε χρησιμεύσει ὡς παράδειγμα μαρτυροῦν ποίαν ἤθελε παράσχει ὠφέλειαν ἡ σύστασις τακτικοῦ καὶ πλήρους σχολείου τῶν τυφλῶν ἐν Ἑλλάδι, αἰφνιδίως δὲ θάνατος ἀπέσβεσε τὰς καλὰς προσδοκίας τοῦ ὑπὲρ αὐτοῦ φιλοστόργως μεριμνήσαντος καὶ κοπιᾶσαντος Παλατιανοῦ.

Ἐν τούτοις καίπερ τὰ μέγιστα λυπηθεὶς διὰ τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ νέου μαθητοῦ¹, καίπερ τὴν ὑγείαν πάσχων, καὶ μάλιστα περὶ τῆς

¹ Οὗτος ἦτο ὁ Νικόλαος Δουκάκης ἐκ κόμης Συναραδῶν.

ἰδίας ὁράσεως ταραττόμενος, ἀνεδέχθη ἄλλην ὑπὲρ τῆς Κερκυραϊκῆς κοινωνίας ἐθνικὴν ἐνέργειαν.

Ἐν κρίσιμοις περιστάσεσι τοῦ ἐν Κερκύρα Ἀρσακείου Παρθεναγωγείου, ἐνεκα διενέξεως πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Κεντρικὴν Διεύθυνσιν παραιτηθείσης τῆς ἐνταῦθα ἐπιτροπῆς, διορίσθη νέα (1884), μέλος δὲ ταύτης δραστήριον ὁ Παλατιανὸς μετ' ὀλίγα ἔτη ἐξελέχθη καὶ Πρόεδρος (1888). Περὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ τούτου ἰδρύματος, οὐ τινος ἢ ἐν Κερκύρα ὑπαρξίς οὐχὶ μόνον συντείνει τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἑλληνοπρεπῆ μόρφωσιν τοῦ ἐν τῷ τόπῳ γυναικείου φύλου, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἔχει σημασίαν διὰ τὴν ἀπέναντι Ἡπειρον, πρόχειρον καὶ εἰς ταύτην προσφέρουσα τὴν ἀρμόζουσαν ἐθνικὴν ἀγωγὴν, εἰργάσθη ὁ Παλατιανὸς μὲ μὲ τὸν συνήθη ζῆλόν του καὶ τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτὸν νοημοσύνην, συκαντήσας ἐν αὐτῷ συμπράκτορα ὡς καθηγητὴν τὸν ἐκ νεότητος φίλον του Ἰωάννην Ρωμανόν, οὗτινος ὀλίγον ἔμελλε νὰ ἐπιζήσῃ, καὶ νέαν λύπην ἐπὶ τούτοις νὰ ὑποστῇ διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς ἐν Ἀθήναις Διευθύνσεως ἀμετατρέπως ἀποφασισθεῖσαν κατάργησιν τῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ ἐν Κερκύρα Παρθεναγωγείου. Μὴ δυνάμενος ὅμως ν' ἀνθέξῃ ὡς πρότερον εἰς τοὺς κόπους, ἀφοῦ κατώρθωσε διὰ σταθερᾶς βουλήσεως νὰ στερεώσῃ τὴν ἐναρξίν τῆς Φιλελεήμονος Ἐταιρίας διὰ τῆς συστάσεως καὶ ἀθίκτου τηρήσεως ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, συνεχῶς αὐξανομένου, συμπρωθέντος ἐντὸς πενταετίας (1884—1889) σχεδὸν

εἰς τεσσαράκοντα χιλιάδας δραχμῶν (39,149), παρητήθη τῆς διευθύνσεως ἐκείνης. Ἐμεινε δὲ μόνον ἀκατάβλητος μέχρι τέλους εἰς τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀρσακείου, φροντίζων καὶ ἐνεργῶν περὶ αὐτοῦ καὶ σχεδὸν καθ' ἡμέραν ἐπισκεπτόμενος τὸ κατάστημα καὶ παλαίων κατὰ τῆς ἐλσεινῆς κολοβώσεως τῶν σχολιακῶν τάξεων μέχρι τῶν τελευταίων τοῦ ἡμερῶν, καθ' ἃς παροξυνθείσης τῆς ἐκ παιδικῆς ἡλικίας κατατρυχούσης αὐτὸν ὀργανικῆς νόσου, μετέστη χριστιανικῶς εἰς βελτίονα ζωὴν μεταξὺ ὥρας πέμπτης καὶ ἕκτης μ. μ. τῇ 13 Φεβρουαρίου 1893.

Εἰς τὸν νεκρὸν τοῦ κηδευθέντα τὴν ἐπιούσαν, ἀπεδόθησαν στρατιωτικαὶ τιμαί, διὰ τὸν ἀργυροῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος, ἀπονειμηθέντα εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τῇ α' Δεκεμβρίου 1886, διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας. Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ παρὰ τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ὡς εἶπομεν καὶ προηγουμένως ἐβράβευσεν αὐτὸν, εἶχε προβιβασθῆ τῇ 4/16 Δεκεμβρίου 1891 εἰς ἀξιωματικὸν τοῦ Στέμματος τῆς Ἰταλίας.

Ἡ ἐν βαθυτάτῃ θλίψει γενομένη κηδεῖα του, ἀκολουθοῦντος πλήθους πολιτῶν πάσης τάξεως μετὰ τῶν ἐγχωρίων καὶ τῶν δημοσίων ἀρχῶν, ἐμαρτύρησε τὴν κοινὴν πρὸς τὸν ἄριστον ἄνδρα ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν, μεθ' ἧς συνεφώνουν καὶ οἱ προσφερθέντες στέφανοι, ἐν εἰς ὁ τοῦ Συλλόγου τῶν ἰατρῶν, ὁ τῆς Φιλελεήμονος Ἐταιρίας, ὁ τοῦ ἐν Κερκύρα Ἀρσακείου Παρθεναγωγείου καὶ ὁ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς του.

Ἐν δὲ τῷ σεπτῷ Ναῶ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, τὰς πραγματικὰς ἀρετὰς τοῦ μεταστάντος ἐν τῇ ἀπλῇ ἀληθείᾳ εἰκόνισαν δι' εὐφραδῶν λόγων ὁ διακεκριμένος δικηγόρος κ. Φ. Ἀλβάνας, καὶ ὁ λόγιος καθηγητῆς τοῦ Ἀρσακείου κ. Π. Α. Οἰκονόμος, κατ' ἐντολὴν τοῦ Παρθεναγωγείου.

Ὁ νεκρὸς κατετίθετο εἰς τὸν ἐν τῷ Δημοτικῷ κοιμητηρίῳ οἰκογενειακὸν τάφον, περιπαθῶς θρηνούμενος ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων.

Οὕτως ἐξέλιπεν ἐκ μέσου ἡμῶν προσωπικότης χρησιμευτάτη ἐν τῇ κοινωνίᾳ, διότι συνηρμολόγει ἐν αὐτῇ, ὡς διὰ τῶν ἔργων ἀπέδειξε, πρὸς τὰ προτερήματα τοῦ νοῦς καὶ τῆς καρδίας, θέλησιν δραστήριον καὶ σταθεράν.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας λαμπρῶς ἐπεσφράγιζε τὰς πράξεις τοῦ εὐεργετικοῦ βίου τοῦ Ἀντωνίου Παλατιανοῦ ἡ δημοσιευομένη ιδιόγραφος διαθήκη του. Δι' αὐτῆς συνέστησε κληροδότημα ὑπὲρ ἐκείνων περιτῶν ὁποίων ζῶν τοσοῦτον ἐκῆδετο, διαθέσας τοὺς τόκους τεσσαράκοντα μετεχῶν τῆς Ἴονικῆς Τραπεζῆς πρὸς ἐκπαιδεύσιν τυφλῶν παίδων ἐν τινι Εὐρωπαϊκῷ καταστήματι, μέχρις οὗ τοιαῦτα τῶν κομμάτων ἐκ-

παιδευτήρια ιδρυθῶσιν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ὅτε ταῦτα θὰ προετιμῶντο.

Ἐνῶ τὰ ἔργα λαλοῦσιν ἀφ' ἑαυτῶν, περαίνομεν ἐπαναλαμβάνοντες καὶ ἡμεῖς τὸ προσφυῶς ρηθὲν ἐπὶ τοῦ λογίου τοῦ θεανθρώπου: «Ἄφετε τὰ παιδιά ἐλθεῖν πρὸς με». Τὰ μικρὰ παιδιά προσῆλθον εἰς τὸν Παλατιανὸν ζῶντα καὶ ἀνέβλεψαν ἐν τῷ νοσητῷ κόσμῳ: ἡ δὲ φιλάνθρωπία του δὲν εὔρεν ὄριον τὸν τάφον του, ἀλλ' ὑπερπηδήσασα αὐτόν, ἐξετάθη εἰς τὴν αἰωνιότητα¹.

Τοιοῦτος ὁ βίος καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἀντωνίου Παλατιανοῦ.

N. T. Βούλαρις.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΡΟΥΒΙΝΣΤΑΙΝ*

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ' ΑΡΘΟΥΡ
(Alexandre M' Arthur).

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Χαρικλείας Ν.Μ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

Ὁ Ρουβινστάιν ὡς ἄνθρωπος.

«Εὐχερῆς εἶνε ἡ περιγραφή μου», εἶπέ ποτε ὁ Ρουβινστάιν, «εἶμαι ἀπλῶς πολλάι τρίχες καὶ ὀλίγη ρίς,» — ἡ δὲ περιγραφή αὐτῆ, καίπερ τραχεῖά πως, εἶνε ἀληθής.

Ὡς ὄψις, συμπεριφορὰ καὶ θάρρος ὁ Ρουβινστάιν δύναται νὰ καταταχθῆ μεταξύ τῶν ὀλίγων, κατὰ τὴν κοινὴν ἔκφρασιν, «διακακριμένων» διότι καὶ ἐκ τῶν καλλιτεχνῶν τῶν παρουσιασθέντων ἐπὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς σκηνῆς οὐχὶ πολλοὶ εἶχον παράστημα ἀξιοπρεπέστερον αὐτοῦ. Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἄριστα δύναται νὰ παραβληθῆ (τετριμμένη ἢ συγκρισις) πρὸς κεφαλὴν λέοντος στηριζομένην ἐπὶ ἀνεπτυγμένων καὶ στερεῶν ὤμων. Περὶ τοῦ ὅλου προσώπου εἶνε δυσχερὲς νὰ δώσῃ τις ὀρισμὸν συμφωνοῦντα πρὸς τὴν γενικὴν ἀντίληψιν, διότι τὸ ἡμισυ τῶν γνωρίμων ἀποκαλεῖ αὐτὸν ὠραῖον, τὸ δ' ἕτερον ἡμισυ δυσειδῆ. Βεβαίως διὰ τοὺς ἀπαιτοῦντας χαρακτηριστικὰ κανονικότητος ἑλληνικοῦ τύπου ἢ καλλονῆς Ἀπόλλωνος, ὁ Ρουβινστάιν εἶνε δύσμορφος, ἀλλὰ διὰ τοὺς προτιμῶντας ἀνδρικὸν παράστημα, στόμα καὶ πρόσωπον ἐκφραστικὸν μετὰ πάγωνος κανονικοῦ καὶ μετώπου εὐρέος, ἀναπεπταμένου, ἐμβριθοῦς καὶ ἐξόχου ἀτομικότητος, ὁ Ρουβινστάιν εἶνε ἀπαραμίλλος.

* Φωνή, ἀριθ. 1447—5 Μαρτίου 1893.

* Συνέχεια καὶ τέλος: ἴδε φυλλάδ. 11.